

**Rapport fra konferansen
«Kvinner i Barentsregionen - gjensidig hjelp og
samarbeid»**

Murmansk 19. og 20. april 1996

av

Liv Toril Pettersen
Postboks 168
8150 Ørnes

Kvinneuniversitetet Nord
8066 Nordfold

Konferansen «Kvinner i Barentsregionen - gjensidig hjelp og samarbeid» ble arrangerte i Murmansk 19. og 20. april 1996. Konferansen var et norsk/russisk samarbeid. Ansvarlig for opplegg og program var Likestillingsrådet i Norge i samarbeid med en russisk referansegruppe med kvinner fra organisasjoner, fagbevegelse, næringsliv og administrasjon. Teknisk arrangør i Murmansk var FORMAP. Konferansen samlet omlag 700 deltakere, hovedsakelig kvinner fra ulike (kvinne)organisasjoner i Norge og Russland. Konferansen var en del av prosjektet «Arbeid og velferd for kvinner i Barentsregionen» som er finansiert via Barentssekretariatet.

Konferansen handlet om kvinners plass i samfunnsutviklingen i nordområdene. Konferansen var for leg og lærd, kvinner (og menn) fra ulike samfunnssektorer. Formålet var å gi en impuls til større aktivitet for og blant kvinner innenfor Barentssamarbeidet. Konferansen var ment å være en introduksjon for organisasjoner som ønsket å engasjere seg i samarbeid i Barentsregionen.

Konferansen ble åpnet av guvernør Jevgenij Komarov. Åpningstaler hadde også ekspedisjonssjef Karin Stoltenberg, Anna Prahova fra Kola sameforening og Ing-Lill Pava fra det norske Sametinget. Deretter ble planleggingsgruppa i Murmansk og arbeidsgruppa for kvinnespørsmål presentert. Samisk kvinneforum hadde også et innlegg.

Åtte ulike seminarer dominerte konferansens første dag:

1. Organisasjoner og nettverk
2. Utdanning - nye utfordringer
3. Arbeid og arbeidsmarked
4. Familie og samfunn
5. Helse og velferd
6. Stedsutvikling - tradisjoner og muligheter
7. Unge jenters situasjon
8. Kvinner og juss

Ansvar for seminarer var lagt til lokale organisasjoner. Seminaret som samlet flest deltakere, omlag 130, var «Unge jenters situasjon».

På konferansens andre dag innledet Irina Xakamada, medlem av Russlands føderale дума, og Åse Klundelien, leder av Likestillingsrådet. Deretter ble det avlagt rapport fra seminarer. Tiden midt på dagen var satt av til å presentere de ulike organisasjonene/prosjektene som var til stede på konferansen ved stands og utstillinger. Konferansen fortsatte med plenumsinnlegg fra Karin Stoltenberg, Svetlana Parskova, Unni Rustad, Knut Oftung, Vladimir Rybkin, samt kulturinnslag ved Samovar Teater og en sekvens om og av unge jenter. Åse Klundelien, Oddrun Pettersen og Ludmila V. Pobedinskaja avsluttet konferansen. Oddrun Pettersen oppsummerte blant annet med at konferansen var viktig for å ta vare på kvinneperspektivet i Barentssamarbeidet og at den ga en unik mulighet til å knytte kontakter og danne nettverk mellom kvinner i Barentsregionen.

Jeg deltok på seminaret om «Organisasjoner og nettverk», der jeg presenterte Kvinneuniversitetet Nord og Femina Borealis. Det ble presentert ulike organisasjoner, prosjekter og nettverk både fra norsk og russisk side bl.a. kvinneorganisasjonene i Arkhangelsk fylke, den samiske kvinneorganisasjonen Sarakha, Norsk Folkehjelps selvhjelpsgrupper, Likestillingsarbeidet i Norden og foreningen for barn av krigsveteraner.

Seminaret ble avsluttet med en diskusjon og oppsummering av hva deltakerne kunne gjøre for å samarbeide videre etter denne konferansen. Utdanning, forskning, helse, økologi (økologiske problemer), barn, kultur (innbefattet levemåte), kvinner i ledelse og politikk ble trukket fram som interessante samarbeidsområder. Videre ble behovet for et informasjonssenter eller et distriktskvinnesenter i Barentsregionen trukket fram. Det ble også foreslått å lage en egen kvinneavis for Barentsregionen.

Jeg hadde også en informasjonsstand om Kvinneuniversitetet Nord og Femina Borealis, der ble det delt ut informasjonsmateriale på russisk. De russiske kvinnene var svært interessert i kontakt, og både navn og adresser ble utvekslet. Marit Bjerkeng fra Høgskolen i Alta deltok som representant for Femina Borealis. Hun snakker russisk, noe som var en stor fordel for å få kontakt med de russiske kvinnene. Svært få russiske kvinner snakker engelsk og språkbarrieren var en hindring for kontakt med russiske kvinner.

Jeg deltok også på et møte som Bedriftskompetanse as arrangerte vedrørende oppstart av nettverket «Kvinnekunnskap; kunnskaps- og erfaringsutveksling over landegrensene». Her var åtte nordnorske kvinner og åtte kvinner fra Murmansk samlet for å lære hverandre å kjenne, utveksle erfaringer, ideer og mulighetene for videre samarbeid i kvinnenettverket.

Inntrykkene fra konferansen var mange. Konferansen samlet et mangfold av kvinner, og temaene favnet mange av de områdene som angår kvinneliv i øst og vest. Russland har mange problemer i den omstillingsfasen landet er inne. Dette har i særlig stor grad rammet kvinnene. Kvinnene fortalte om mange problemer som kunne virke uoverkommelige og for en del russiske kvinner dreier hverdagen seg først og fremst om å overleve. Det som før var selvfølgelig sosiale goder har blitt borte. Det har blitt vanskeligere for kvinner å få arbeid p.g.a. at de private firmaene helst ikke vil ansette kvinner. Alkoholproblemet er stort, likeså vold mot kvinner. Til tross for forverringer i levekår og sosiale problemer var hovedinntrykket mitt at det finnes mange sterke og stolte russiske kvinner som med sterkt engasjement jobber for å forbedre egen situasjon og forholdene for kvinner generelt i Russland.

Kvinneuniversitetet Nord har allerede et samarbeid med kvinner i Russland via kvinnenettverket Femina Borealis. Femina Borealis ble startet i 1993 som et nettverk for kvinner på Nordkalotten. Etterhvert har det også kommet med russiske deltagere slik at nettverket har blitt utvidet til å omfatte Barentsregionen. I dag har nettverket medlemmer fra Norge, Sverige, Finland, Russland og de samiske regionene. Nettverket er en møteplass for kvinner som arbeider med, og er interessert i kunnskapsutvikling og formidling, samfunnsutvikling og rammevilkår for kvinner i nordområdene. Deltagerne kommer fra undervisnings- og forskningsinstitusjoner, politiske og byråkratiske miljøer, regionale prosjekter, kultur- og næringsliv. Det er imidlertid hovedsakelig kvinnelige russiske forskere som er tilknyttet dette nettverket. De kontakter jeg fikk i Russland under konferansen i Murmansk vil kunne bidra til at andre kvinnegrupper også kan trekkes inn i nettverksarbeidet i Femina Borealis. Jeg har allerede mottatt en henvendelse fra en kvinnegruppe i Nikkel som ønsker nærmere samarbeid med oss.

Femina Borealis er et av de prioriterte arbeidsområdene ved Kvinneuniversitetet Nord og arbeid rettet mot Barentsregionen vil fortsette via dette nettverket. Gjennom nettverksarbeidet er det også mulig å utvikle bilaterale prosjekter mellom Norge og Russland, for eksempel når det gjelder utdanningstilbud og kurs for kvinner.

Et videre samarbeid må bygge på gjensidig respekt, kunnskap om hverandre, utveksling av erfaringer og ideer og overføring av kunnskaper og prosjekter mellom landene. Fra norsk side kan vi bidra med noen av våre erfaringer og lærdommer fra kvinneprosjekter, organisasjoner og nettverk. De russiske kvinnene må imidlertid selv bestemme hvordan de vil ta i bruk disse erfaringene og de må selv utforme prosjekter som kan ha nytteverdi for dem. Vi må heller ikke glemme at norske kvinner har like mye å lære av sine russiske medsøstre, som de har å lære av oss.